

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТКУ

21 грудня 2014 року Дніпропетровському обласному інституту післядипломної педагогічної освіти виповнилося 75!

21 грудня 1939 року Президія Дніпропетровського обласного виконавчого комітету ухвалила постанову № 350 про реорганізацію обласного методичного кабінету в **інститут удосконалення кваліфікації вчителів**. Працював новостворений заклад у пристосованому приміщенні на вул. Московській, 17 і мав 5 навчально-методичних кабінетів: педагогіки; мови та літератури; історії та географії; фізики та математики; початкових класів.

Першим в.о. директора була **О.П. Смоляр** – єдина жінка за весь час існування інституту, яка обіймала посаду керівника. Головні завдання інституту за часом змінювали формулювання, але за суттю були незмінними – організація систематичної роботи з учителями шкіл, щоб удосконалити їхні знання і навички у галузі педагогічних і фахових наук.

Діяльність інституту, припинена під час німецької окупації у 1941-43 рр., відновлюється у листопаді 1943 року – незабаром після звільнення Дніпропетровська від нацистських загарбників. Умови дуже скрутні: лише кілька кімнат на II поверсі будинку на вул. Харківській, 3, відсутні матеріально-технічна база та фахівці відповідної кваліфікації. Через низьку заробітну плату методисти працювали не більше 1-3 місяців, після чого звільнялись.

Покращилася ситуація лише після призначення на посаду директора в жовтні 1946 року **Василя Петровича Новака** (керував інститутом до 1951 р.), який зміг вирішити кадрові проблеми шляхом матеріального заохочення – відлічення працівникам городів і хлібних карток.

Того ж 1946 р. Інститут повернувся до приміщення на Московській, 17, де й працював наступні 20 років. 1966 р. він отримав приміщення колишньої залізничної школи № 30 на вул. Свердлова, 70, а 1968 р. – свій гуртожиток на 100 місць у пров. Ушинського, 1.

Протягом 1950-70-х років на посаді директора інституту працювали: **М.Ф. Лукін** (1951-52), **П.Ю. Новицький** (1952-57), **П.Т. Кононенко** (1957-59), **І.І. Смоляренко** (1959-65), **В.І. Максименко** (1965-72), **Я.І. Клименко** (1972-81).

Про кожного з них можна сказати чимало хорошого, але зупинитись лише на декількох постажах. На початку 1982 року директором став **Анатолій Родіонович Гречин**, який не лише зробив вагомий внесок у підвищення ефективності роботи працівників інституту, але й суттєво змінив матеріально-технічну базу. Зокрема, саме завдяки його зусиллям у 1986 році було споруджено новий навчальний корпус, у якому ми зараз перебуваємо, і 9-поверховий гуртожиток.

У березні 1989 року директором призначений **Григорій Іванович Щербак** – перший керівник інституту, який мав науковий ступінь (кандидат фізико-математичних наук). Під час його керівництва інститут отримав нову назву – **Дніпропетровський інститут післядипломної освіти педагогічних працівників**.

У 1997 році за ініціативи директора – кандидата історичних наук **Леоніда Львовича Прокопенка** інститут реорганізовується в Дніпропетровський інститут освіти.

Стратегічні напрями подальшої модернізації системи освіти України визначаються Національною програмою «Освіта. Україна XXI століття». Над втіленням її у життя працює колектив інституту на чолі з директором – на той час кандидатом філософських наук, доцентом **Михайлом Іллічем Романенком**, призначеним на цю посаду у грудні 1999 року.

У липні 2000 року після чергової реорганізації інститут отримав свою сьогоденну назву – **Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти**.

Запроваджується посада ректора.

Визначаються стратегічні орієнтири вдосконалення діяльності інституту в контексті ефективного виконання завдань, передбачених Національною доктриною розвитку освіти, зокрема – інтеграції до світового та європейського освітнього простору.

Методологічною основою планування розвитку Інституту стає положення про моделювання проєктивну сутність постсучасної освіти та європейських систем освіти дорослих. Діяльність інституту набуває характеру проєктування інноваційних освітніх процесів у регіональній системі освіти, які спочатку створюються у вигляді моделі діяльності педагогів, а потім реалізуються через спеціальні освітні проєкти, характерними рисами яких є орієнтація на конкрет-

(викладачів з науковим ступенем – 70%).

Щороку всіма формами навчання охоплено понад 15 тисяч працівників освіти області (2015 року заплановано підвищення кваліфікації 18 288 педагогів; серед них: 6 тисяч – у межах ліцензійного обсягу, решта – за окремими наказами Міністерства освіти і науки України.

В Інституті створена ефективна система дистанційного навчання на базі спеціалізованої кафедри управління інформаційно-освітніми проєктами. Сьогодні вона включає понад 10 спеціалізованих проєктів електронного навчання з використанням кейс-технологій, можливостей Інтернету та баз для мереж професійного спілкування педагогів (освітських он-лайн співтовариств). Унікальною для України є система дистанційного підвищення кваліфікації директорів шкіл та їхніх заступників на основі розробки й захисту проєктів розвитку освітніх закладів.

У системі експериментальної роботи Інституту – понад 300 експериментальних майданчиків (кожна третя школа області). Це найпопулярніші в Україні мережі «шкіл здоров'я», шкіл освіти за програмою «Сталій розвиток», шкіл європейської освіти.

ДОІППО – єдиний в Україні серед навчальних закладів такого типу – здійснює підготовку працівників з корекційної освіти, маючи для цієї спеціальності акредитацію та ліцензію.

Інститут є регіональним центром підручникотворення для забезпечення методичних потреб і потреб регіонального компонента освіти, зокрема українознавства. Серед здобутків фахівців інституту – одна з найкращих в Україні серія підручників з історії рідного краю для 7-11 класів, хрестоматія «Українські письменники ХХ ст. 9-11 класи», підручники з рідної мови, педагогіки, посіб-

ники для дошкільних навчальних закладів «Петриківський розпис». Серед перших інститут розпочав підготовку електронних регіональних посібників і підручників, нині їх – понад 15.

Інститут є центром української культури, оскільки навчально-виховний процес і все його методичне забезпечення тут повністю здійснюється українською мовою.

Інститут – центр проведення 21 предметної олімпіади для учнів і численних конкурсів для учнів і педагогів. В олімпіадах щороку беруть участь понад 3 тисячі школярів, а в конкурсах – майже 50 тисяч педагогів і учнів.

В ДОІППО створена третя в Україні за потужністю (після Києва та Харкова) наукова школа філософії освіти (два доктори, дев'ять кандидатів наук зі спеціальності «філософія освіти»).

Наш інститут є успішним закладом, який щороку збільшує обсяги діяльності завдяки запровадженню інноваційних, зокрема – дистанційних форм навчання, формуванню експериментальних освітніх мереж та єдиного регіонального віртуального освітнього простору комунікації.

Як провідний інноваційний заклад післядипломної педагогічної освіти Інституту протягом останніх десяти років визнавався Міністерством освіти і науки України та Національною академією педагогічних наук України лідером сучасної освіти.

У подальших планах розвитку ДОІППО – створення аспірантури, спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій з філософії освіти для педагогів області, освітніх мережних співтовариств і комунікацій для впровадження електронної освіти та інші інноваційні проєкти.

Михайло РОМАНЕНКО, доктор філософських наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, ректор ДОІППО

Ювілеєм!

ного споживача освітніх послуг і неперервна комунікація між інститутом і педагогами.

Нині ДОІППО є основним центром підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників дошкільної освіти, вчителів, керівних кадрів загальноосвітніх шкіл та інших категорій освітян. В останні роки за організаційної та фінансової підтримки Дніпропетровської обласної ради колектив Інституту вийшов на рівень чинних стандартів вищого навчального закладу. Зокрема, створено три факультети, дев'ять кафедр, кілька лабораторій і відділів. В штаті Інституту – 108 науково-педагогічних працівників, навчальний процес здійснює професорсько-викладацький колектив, до складу якого входять: 37 кандидатів наук, доцентів і 5 докторів наук, професорів

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В РОБОТІ ДОІППО

2014 року відбулися події, які змусили нас по-новому подивитися на формування національної ідеї, котра має об'єднати суспільство, сприяти усвідомленню відповідальності кожного громадянина за майбутнє незалежної держави.

2015 рік є ключовим у новітній історії України. Наша держава вкотре переживає страшні часи інтервенції. Нема зараз в країні жодної школи, яка б не зустрічала дітей із сімей, що переїхали зі Сходу України; в якій не навчалися би діти учасників бойових дій у зоні АТО... Виховання справжнього громадянина, патріота рідної землі стає надзвичайно важливим та актуальним.

Основою виховання учнів є формування патріотичних поглядів і переконань, які розвиваються та закріплюються у процесі навчально-пізнавальної та суспільно-корисної діяльності.

Працівники ДОІППО активно долучилися до впровадження Концепції національно-патріотичного виховання молоді.

Розроблена проблематика національно-патріотичного виховання учнів і рекомендована для включення до перспективних планів роботи освітніх закладів і до

планів роботи методичних об'єднань класних керівників.

Відбуваються презентації програми «Основні орієнтири виховання учнів 1-11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України» в інтерактивних і проблемно-діалогічних формах для слухачів курсів.

Надруковано посібник «Навіки в пам'яті народній» – на допомогу класним керівникам, організаціям, вихователям, заступникам директорів з виховної роботи.

Розроблено цикл лекцій: «Патріотичне виховання юного громадянина – невід'ємна складова виховання учнів сучасної школи», «Роль класного керівника в організації національно-патріотичного виховання учнів», «Громадянське виховання особистості в умовах розвитку української державності», «Роль учнівського самоврядування у формуванні активної громадянської позиції учнів», «Сімейне виховання: нові підходи та проблеми в контексті Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» тощо.

Створено умови для підготовки кадрів, що забезпечують проведення заходів, спрямованих на відродження військово-спортив-

ного мистецтва українського козацтва.

Проведено обласний семінар-практикум на базі Томаківського району «Регіональне краєзнавство – фактор формування національної самосвідомості учнів» для популяризації молодіжного внутрішнього туризму.

До відзначення 70-річчя визволення Дніпропетровщини та України від нацистів колектив інституту розробив Робочий план заходів.

Гордістю інституту є методичний сайт Людмили Базилевської, завідувача НМЛ суспільних дисциплін кафедри гуманітарної освіти. Його рубрики: «Вивчення історії рідного краю», «Історичні дати», «Зако-нодавство», «Народна пам'ять:

XX століття» тощо (електронна пошта: ludabaz@mail.ru., Сайт bazilevskaaya.jimdo.com, сторінка «Народна пам'ять: XX століття»).

Підготовлено до видання спеціальний науково-методичний альманах «Нива знань»: «Класний керівник: сучасні підходи в організації національно-патріотичного виховання учнів».

В обласній педагогічній газеті «Джерело» постійно друкуються матеріали з патріотичного виховання.

Викладачі навчально-методичного відділу дошкільної освіти ДОІППО разом

із ДНЗ Дніпропетровщини втілюють у життя програми розвитку, навчання і виховання дітей від 2 до 6 років засобами, що впливають на духовний розвиток особистості дитини дошкільного віку через формування уявлення про народознавство та декоративно-ужиткове мистецтво, зокрема Петриківський розпис. (Рішенням 8 сесії Міжнародного комітету з охорони нематеріальної культурної спадщини людства

ЮНЕСКО від 5 грудня 2013 року Петриківський розпис внесено до Репрезентативного списку нематеріальної культурної спадщини людства.)

Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти на VI Міжнародному форумі-презентації «Інноватика в сучасній освіті» представив здобутки роботи за напрямком «Національно-патріотичне виховання: завдання, напрями і шляхи реалізації, теоретичні основи національно-патріотичного виховання в умовах сучасної школи» (нормативно-правова база виховання, принципи, виховні завдання, пріоритетні напрями).

Були представлені такі складові національно-патріотичного виховання: система духовно-морального виховання дітей і молоді Дніпропетровщини; формування національної ідеї в контексті євроінтеграційних процесів; роль родини в патріотичному вихованні учнівської молоді; спрямованість виховного процесу на формування вільної, всебічно розвиненої особистості молодого громадянина і патріота; демократизація учнівського самоврядування – шлях до демократизації суспільства.

Патріотичне виховання – стратегічний напрям роботи ДОІППО, який реалізується через діяльність кожного зі структурних підрозділів інституту.

Кафедра філософії освіти

Стрижнем роботи кафедри є виховання любові до Батьківщини. На уроках українознавства педагоги формують у школярів усвідомлення приналежності до великої спільноти людей, відомої у всьому світі як український народ; гордість за краші досягнення і здобутки співвітчизників у різних галузях життя, причетність до розбудови демократичної європейської держави, відповідальність перед сучасниками і майбутніми поколіннями за свою громадянську позицію, вміння поєднати особисті інтереси з колективними. Учні шкіл Дніпропетровської області традиційно беруть участь у Міжнародному конкурсі українознавства, Всеукраїнській українознавчій грі «Соняшник», Всеукраїнському фестивалі

«Сонячні пелюстки», регіональних конкурсів, у різноманітних заходах, які формують почуття любові до молоді Української держави, рідного народу, батьківського краю.

Кафедра філософії і культури здоров'я

Пріоритетом в її роботі є створення здоров'язбережувальної освіти на засадах гуманістичних ідей особистісно-орієнтованого, диференційованого навчання та виховання, формування, збереження і зміцнення здоров'я молодого покоління як обов'язкового компонента системи національної освіти.

Кафедра філософії випереджаючої освіти та управління інноваційною діяльністю

Колектив у роботі використовує комплексний підхід до формування єдності загальнолюдських і національних цінно-

Кафедра педагогіки та психології

Напрями діяльності: методологія, теорія і практика патріотичного виховання; цінності, зміст, мотивація до патріотичної діяльності, починаючи з дошкільця; проект «Віртуальна майстерня Петриківського розпису» (спільно з кафедрою управління інформаційно-освітніми проектами).

Кафедра гуманітарної освіти

Підрозділ сприяє впровадженню ідей патріотизму через вивчення рідної мови, вітчизняної та світової літератури; розвиток української мови як засобу комунікації громадян України; шляхом формування знань

про історію держави, національні традиції, ремесла, мистецтва, життєпис видатних діячів України.

Кафедра управління загальноосвітніми навчальними закладами

Напрями роботи: вивчення громадської думки щодо проблеми розвитку патріотизму; вивчення патріотизму як галузі соціологічного знання; вдосконалення курсу «Захист Вітчизни»; співпраця з Міжнародною радою сімей України, Всеукраїнським фондом «Крок за кроком», Центром православної культури «Лествица».

Людмила ШАБАЄВА, завідувач навчально-методичного відділу виховних технологій кафедри управління загальноосвітніми навчальними закладами

